

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL

Vergaderjaar 2006-2007

30 599 Wijziging van de Wet educatie en beroepsonderwijs inzake colleges van bestuur en raden van toezicht

Nota naar aanleiding van het verslag

Ontvangen

De regering dankt de leden van de fracties van het CDA en de VVD voor hun bijdrage aan het voorliggende wetsvoorstel. Deze nota naar aanleiding van het verslag wordt mede ondertekend namens de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

I. Algemeen

Inleiding

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van het wetsvoorstel. Het verplichtende element in dit voorstel baart deze leden zorgen. Zij vragen zich af of de keuzevrijheid van de instellingen hiermee niet in het gedrang komt en of er geen instellingen zijn die bezwaar hebben tegen dit model en straks na aanvaarding van dit voorstel dit model dwingend krijgen opgelegd, en indien dit het geval is, hoe groot de consequenties dan zijn voor deze instellingen. Is het niet juister om de instelling op dit punt keuzevrijheid te geven, zo vragen de leden van voornoemde fractie.

Op een scheiding tussen raad van toezicht en college van bestuur zoals met dit wetsvoorstel wordt beoogd, wordt al enige tijd door de bve-sector aangedrongen. Mede omdat dat ook het uitgangspunt is in de "Governance Code BVE" die de MBO Raad met al zijn leden heeft vastgesteld. Met andere woorden: alle bve-instellingen hebben zich gecommitteerd aan dit model en ervaren het derhalve niet als het inperken van de keuzevrijheid. Daar waar er nog enige twijfel was over het zonder meer toepassen van dit model, wat vooral speelde bij een instelling met een reformatorische grondslag, is een aantal gesprekken gevoerd over de toepasbaarheid van dit model. De uitkomst hiervan was dat het wettelijke kader zoals neergelegd in het wetsvoorstel voldoende ruimte biedt om ook bij deze instelling de rol van interne toezichthouder en college van bestuur vorm te geven op een wijze die bij de instelling past. Overigens wordt het principe van de scheiding van bestuur en toezicht algemeen aanvaard in zowel de (semi-)overheidssector als de private sector.

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel en onderschrijven de intentie daarvan. Het wetsvoorstel is naar hun mening in lijn met de

filosofie van “good governance” in het onderwijs, waarbij verticale verantwoording steeds meer wordt vervangen door horizontale verantwoording. Deze leden wijzen erop dat deze verschuiving zorgvuldig moet gebeuren en vragen in dat verband hoever de horizontale verantwoording reikt, wie de stakeholders zijn en of een onderscheid wordt gemaakt tussen direct en indirect betrokkenen.

Het voorliggende wetsvoorstel regelt de verplichting voor bijzondere instellingen om een raad van toezicht te hebben en de verplichting om in het jaarverslag verantwoording af te leggen over de omgang met een, eventueel bij ministeriële regeling aan te wijzen, branchecode voor goed bestuur. Het is de bedoeling om eerdergenoemde Governance Code BVE aan te wijzen. Daarin zijn onder andere bepalingen en handreikingen voor de relatie met externe belanghebbenden opgenomen. Als voorbeelden van externe belanghebbenden worden genoemd: deelnemers en hun ouders, bedrijven, reïntegratiebedrijven, centra voor werk en inkomen, Kamers van Koophandel, werkgevers- en werknemersorganisaties, brancheorganisaties in het bedrijfsleven, toeleverende scholen (voor voortgezet onderwijs), afnemende scholen (hogescholen), gemeenten, welzijnsorganisaties, jeugdzorginstellingen en instellingen voor jeugdhulpverlening. Op grond van de code moet elke instelling beschikken over een beleid voor de dialoog met belanghebbenden in haar werkgebied, vanuit de maatschappelijke taak van de instelling. In de code is bepaald waarover in elk geval informatie en verantwoording worden gegeven en waarover relevante belanghebbenden in elk geval worden geraadpleegd. De afnemende werkgevers hebben bijzondere aandacht. De code schrijft voor dat de instelling zich ervoor inspant dat samen met hen wordt gezocht naar optimale aansluiting op de arbeidsmarkt en naar afstemming tussen aard en omvang van het theoretische en praktische deel van de opleiding. Voorts moet het college van bestuur op grond van de code voorzien in een klachtenregeling voor externe belanghebbenden. De horizontale verantwoording aan de deelnemers en het personeel is uitgebreider in de wet verankerd. De Wet medezeggenschap onderwijs 1992, die momenteel nog van toepassing is op de bve-sector, schrijft een medezeggenschapsraad met bepaalde bevoegdheden voor. Momenteel wordt overigens in nauwe samenwerking met de MBO Raad en met betrokkenheid van de AOC Raad, deelnemerorganisaties en personeelsorganisaties gewerkt aan een wetsvoorstel waarbij de medezeggenschapsregeling voor de bve-sector wordt aangepast. Het is de bedoeling om dit wetsvoorstel nog dit jaar naar de Raad van State te zenden.

De leden van de VVD-fractie wijzen op de volgende passage uit de memorie van toelichting: “Op termijn zal, net als in de andere onderwijssectoren, bekeken worden wat de ontwikkelingen op het terrein van educational governance voor de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB) als geheel betekenen. De ontwikkeling naar nieuwe verhoudingen vragen ongetwijfeld om aanpassing van rechten, plichten en bevoegdheden van betrokken partijen. Vooralsnog zijn checks and balances binnen de bve-sector voldoende gewaarborgd in het bestaande systeem van verticaal toezicht.” Deze leden vragen of tot het moment dat die aanpassingen daadwerkelijk volgen sprake zal zijn van dubbele wetgeving, of instellingen zowel met horizontale als met verticale verantwoording te maken hebben en of daarmee extra lasten gemoeid zijn.

Er is geen sprake van dubbele wetgeving, omdat het bij de onderwerpen die in het wetsvoorstel worden geregeld (raad van toezicht en omgang met branchecode) gaat om iets anders dan bij het overheidstoezicht. Wel hebben instellingen zowel met horizontale als met

verticale verantwoording te maken. Het verticale toezicht zal echter proportioneel zijn. Dat wil zeggen dat de inspectie minder toezicht zal houden naarmate de verantwoording van het college van bestuur aan de raad van toezicht en aan externe belanghebbenden beter functioneert.

Raad van Toezicht

De leden van de CDA-fractie plaatsen vraagtekens bij de beperking van het raad van toezicht / college van bestuurmodel tot het bijzonder onderwijs binnen de bve-sector. Zij twijfelen aan de gecreëerde unieke situatie voor het bijzonder onderwijs en vragen of het in de visie van de regering denkbaar is dat dit model in de toekomst niet zal gelden voor het openbaar onderwijs.

Zoals in het algemeen deel van de memorie van toelichting reeds is aangegeven, is voor een beperking tot het bijzonder onderwijs gekozen omdat nog moet worden bepaald welke consequenties het op 18 mei 2006 naar de Tweede Kamer gezonden rapport "Governance in het openbaar onderwijs" (Kamerstukken II 2005/06, 30 183, nr. 8) eventueel heeft voor de bve-sector. Ook moet worden bedacht dat er in de bve-sector geen openbare instellingen zijn en die ook niet op korte termijn te verwachten zijn. Beide redenen voor de beperking tot bijzondere instellingen zijn nog steeds van kracht.

Deze leden vragen waarom de bve-sector niet gelijk met andere sectoren wordt behandeld en waar nodig met deze sectoren wordt gelijkgeschakeld.

De regeling in het voorliggende wetsvoorstel is voor een groot deel gelijkgeschakeld met de regeling voor goed bestuur zoals voor het hoger onderwijs is opgenomen in het voorstel voor de Wet op het hoger onderwijs en onderzoek (Kamerstukken II 2005/06, 30 588; WHOO). De WHOO regelt een aantal extra elementen op het gebied van goed bestuur. Dit houdt verband met het feit dat de WHOO een hele nieuwe wettelijke regeling is, terwijl met het onderhavige wetsvoorstel wordt beoogd om binnen de huidige WEB de kernonderdelen van goed bestuur (raad van toezicht en basis voor aanwijzing branchecode) te regelen. De uitgangssituatie is in de bve-sector ook anders dan in de sector van het hoger onderwijs. De huidige regeling in de WEB voorziet, anders dan de huidige regeling in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW), niet in een raad van toezicht. Uit het feit dat bijna alle bve-instellingen reeds over een raad van toezicht beschikken, blijkt dat er wel behoefte bestaat aan deze constructie. Het wetsvoorstel voorziet erin dat volledig gebruik wordt gemaakt van dit model. Tevens voorziet het wetsvoorstel in de mogelijkheid om de – eveneens reeds bestaande – governancecode aan te wijzen.

De leden van de CDA-fractie willen voorts weten, of is gekozen voor de rechtsvorm maatschappelijke onderneming zonder winstoogmerk, zoals bedoeld in het rapport van de werkgroep Wijffels (brief van de minister van Justitie van 20 september 2006, Kamerstuk 29 279, nr. 37).

Omdat deze rechtsvorm nog niet bestaat, kan ook niet worden gesteld dat daarvoor in dit wetsvoorstel is gekozen. De voorstellen in voornoemd rapport bevatten echter verschillende elementen die aansluiten bij onderdelen in het voorliggende wetsvoorstel (de verplichting om een raad van toezicht te hebben en de aanwijzing van een branchecode voor goed bestuur).

Voor de goede orde wijs ik erop dat het rapport zonder kabinetsreactie naar de Tweede Kamer is gezonden.

Volgens deze leden ligt in het raad van toezicht / college van bestuurmodel veel macht bij het college van bestuur. Zij vragen wat de regering tot de overtuiging brengt dat de raad van toezicht hierop voldoende invloed kan uitoefenen.

Voor de raad van toezicht is een relatief uitgebreide regeling opgenomen. Bepaald is dat de samenstelling, taken en bevoegdheden van de raad zodanig zijn dat een deugdelijk en onafhankelijk toezicht kan worden uitgeoefend. Voorts zijn de taken en bevoegdheden in algemene zin genoemd (toezicht op de uitvoering van werkzaamheden en de uitoefening van bevoegdheden door het college van bestuur en advisering aan het college van bestuur) en is aangegeven over welke specifieke taken en bevoegdheden de raad van toezicht in elk geval beschikt. Bij dit laatste gaat het om de cruciale elementen die nodig zijn om vooraf invloed te kunnen uitoefenen en om maatregelen te kunnen nemen als het college van bestuur in gebreke blijft. Om de uitvoerbaarheid te waarborgen, is bovendien bepaald dat het college van bestuur de raad van toezicht voorziet van onafhankelijke administratieve ondersteuning. Om de onafhankelijkheid van de leden van de raad van toezicht te waarborgen, is voorgeschreven dat een lid van de raad geen directe belangen bij de instelling heeft (vergelijk artikel 6.1, onderdeel b, van het Uitvoeringsbesluit WTZi van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport). De bepaling dat de samenstelling zodanig is dat een deugdelijk en onafhankelijk toezicht kan worden uitgeoefend en dat de benoeming van de leden van de raad geschiedt op basis van vooraf openbaar gemaakte profielen, heeft zowel betrekking op de onafhankelijkheid van de raad als op de kwaliteit van het toezicht. Op deze wijze worden alle voorwaarden vervuld voor een onafhankelijke en krachtdadige raad van toezicht die goed berekend is op zijn taak.

De leden van de VVD-fractie merken op dat uit diverse analyses blijkt dat een beter intern toezicht in de bve-sector gewenst is. In dit verband vragen zij wat de mogelijkheden zijn voor de medezeggenschap, studenten en personeel, om in te grijpen op het moment dat de raad van toezicht zijn werk niet goed doet.

Zoals hiervoor reeds werd opgemerkt, wordt de medezeggenschap voor bve-instellingen op dit moment nog geregeld in de Wet medezeggenschap onderwijs 1992. Deze wet gaat ervan uit dat de medezeggenschapsraad en de geledingen daarvan (deelnemers/ouders en personeel) het bevoegd gezag als aanspreekpunt hebben. De medezeggenschapsraad en de geledingen hebben een instemmings- of adviesrecht met betrekking tot bepaalde besluiten van het bevoegd gezag. Een en ander is vergelijkbaar met de Wet op de ondernemingsraden, waarbij de ondernemer (de natuurlijke persoon of rechtspersoon die de onderneming in stand houdt) de relatie met de ondernemingsraad onderhoudt. Als het bevoegd gezag op een voor de medezeggenschapsraad relevant punt in gebreke blijft en niet of onvoldoende wordt gecorrigeerd door de raad van toezicht, kan de medezeggenschapsraad zelf het bevoegd gezag ter verantwoording roepen. De medezeggenschapsraad zou echter ook de raad van toezicht van informatie kunnen voorzien en kunnen vragen om scherper toezicht uit te oefenen. De wet staat hieraan niet in de weg.

De leden van de VVD-fractie vragen voorts wie de leden van de raad van toezicht benoemt en ontslaat.

In het wetsvoorstel is niet geregeld, wie de leden van de raad van toezicht benoemt en ontslaat. Er is bewust voor gekozen om de instellingen op het gebied van de benoeming en het ontslag zoveel mogelijk vrijheid te bieden. Wel is bepaald dat vóór de benoeming een profielschets openbaar wordt gemaakt. Beoogd wordt om hiermee te bereiken dat de deskundigheid en de toegevoegde waarde voor de raad van toezicht van het nieuwe lid voorop staan. Bovendien stelt de openbaarmaking stakeholders in de gelegenheid om vooraf hun oordeel uit te spreken over de profielschets en achteraf te beoordelen of de juiste persoon is benoemd. In de governancecode van de MBO Raad zijn overigens ook nog bepalingen en handreikingen opgenomen over de samenstelling van de raad van toezicht en de profielschets voor (leden van) de raad van toezicht. Voorts bevat deze code handreikingen voor het betrekken van belanghebbenden bij de benoeming van leden van de raad van toezicht.

Deze leden vragen om een reactie op hun eerdere suggestie om een stakeholdersvergadering verplicht te stellen waarin de raad van toezicht en het college van bestuur aanwezig zijn en hun plannen toelichten.

Zoals hiervoor reeds is opgemerkt, bevat het voorliggende wetsvoorstel een regeling voor de raad van toezicht en voor de omgang met een branchecode. De verantwoording aan stakeholders wordt niet geregeld. Hiervoor is op dit moment voor wat betreft de deelnemers en het personeel een regeling opgenomen in de Wet medezeggenschap onderwijs 1992. Er is niet overwogen om die wet bij deze gelegenheid aan te passen omdat, zoals hiervoor reeds werd opgemerkt, een nieuwe wettelijke regeling voor de medezeggenschap in de bve-sector wordt voorbereid. In de governancecode van de MBO Raad zijn wel bepalingen en handreikingen opgenomen voor de relatie met externe belanghebbenden.

Mate van regulering

De leden van de CDA-fractie merken op dat onduidelijk blijft of de raad van toezicht door de minister kan worden aangesproken op zijn verantwoordelijkheid.

Zoals in de memorie van toelichting is opgemerkt, is in het wetsvoorstel bewust afgezien van het leggen van rechtstreekse relatie tussen de minister en de raad van toezicht. Denkbaar is wel dat een bestuurlijk gesprek plaatsvindt. Ook een dergelijk gesprek zal in eerste instantie worden gevoerd met het college van bestuur, maar er zijn situaties denkbaar dat de minister vervolgens ook de raad van toezicht uitnodigt voor zo'n gesprek.

Deze leden vragen waarom de regering heeft afgezien van het leggen van een relatie tussen de raad van toezicht en de minister. Tast dit het gezag van de raad van toezicht niet sterk aan?

Dit wetsvoorstel regelt niets meer en niets minder dan de invoering van het raad van toezicht / college van bestuurmodel in de bve-sector. In dit wetsvoorstel worden geen andere principes van goed bestuur geïntroduceerd. De WHOO is het eerste wetsvoorstel waarin principes van goed bestuur over de volle breedte worden geïntroduceerd; dit betekent onder meer invoering zorgplichten en aanpassing van het interventie-instrumentarium van de minister aan de nieuwe bestuurlijke verhoudingen. De in dat wetsvoorstel opgenomen informatieplicht voor de raad van toezicht en aanwijzingsbevoegdheid van de minister jegens de raad van toezicht zijn interventie-instrumenten van de minister. In de bve-sector is het

debat met betrokken partijen over goed bestuur nog niet zover als in de sector van het hoger onderwijs. Over de invulling van de rollen en verantwoordelijkheden, en de bijbehorende rechten en plichten, zal nog zorgvuldig overleg gevoerd worden met betrokken partijen en met uw Kamer. Op dat moment komt ook de relatie tussen de minister en de raad van toezicht opnieuw aan de orde.

De WEB kent al een interventie-instrumentarium. Dat zal voorlopig gehandhaafd blijven. In de huidige situatie bestaat er een directe relatie tussen de minister en het bevoegd gezag. Voor de minister is er geen noodzaak om in het voorliggende wetsvoorstel een relatie met de interne toezichthouder te formaliseren. Gezien de verantwoordelijkheden van de raad van toezicht (denk in dit kader onder meer aan het aanstellen en ontslaan van leden van het college van bestuur) is een directe relatie tussen de minister en de interne toezichthouder met het oog op versterking van diens positie niet nodig. Tot slot wil ik ook in dit verband opmerken dat de mogelijkheid van een bestuurlijk gesprek tussen de minister en een interne toezichthouder bestaat. Daarvoor is geen, in wetgeving vastgelegde, formele relatie nodig.

De leden van de CDA-fractie vragen wat er gebeurt als het college van bestuur en de raad van toezicht gelijktijdig aftreden, wie dan in een interim-voorziening voorziet en hoe dit geregeld is in de zorgsector.

De door deze leden geschetste situatie is hoogst onwaarschijnlijk. Bovendien zou zij zou zich, gelet op het feit dat bijna alle instellingen in deze sector al over een raad van toezicht beschikken, theoretisch op dit moment ook al kunnen voordoen. Het rechtspersonenrecht in Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek kan in dit geval voor een oplossing zorgen. Dit recht blijft onverkort van toepassing. Het is niet de bedoeling van dit wetsvoorstel om de verhoudingen binnen een rechtspersoon te regelen. Het gaat slechts om het in het leven roepen van een verplichting om bij een instelling een college van bestuur en een raad van toezicht te hebben. Als het bestuur van een vereniging aftreedt, zijn er altijd nog de leden die in de benoeming van een nieuw bestuur kunnen voorzien. Bij een stichting kan op grond van artikel 299 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek (BW) bij het geheel of gedeeltelijk ontbreken van een bestuur de rechtbank op verzoek van iedere belanghebbende of het openbaar ministerie "in de vervulling van de ledige plaats voorzien". In de zorgsector zijn bepalingen met betrekking tot het bestuur opgenomen in de artikelen 6.1 en 6.2 van het Uitvoeringsbesluit WTZi. Deze bepalingen bevatten slechts globale verplichtingen met betrekking tot een toezichthoudend orgaan en een enquêterecht voor cliënten van de instelling (dit recht moet bij instellingen die onder de Wet op de ondernemingsraden vallen in de statuten aan de cliënten worden toegekend). Zij voorzien niet in de situatie dat het college van bestuur en de raad van toezicht gelijktijdig aftreden.

Waarom heeft de raad van toezicht geen wettelijke bevoegdheid bij bijvoorbeeld het wijzigen van de identiteit van de instelling, fusies, duurzame samenwerkingsverbanden en omvangrijke investeringen, zo vragen deze leden.

Deze activiteiten vallen onder de algemene taak van de raad van toezicht. Voorts is niet goed voorstelbaar dat zij plaatsvinden zonder opnemings in het strategisch meerjarenplan, het bestuursreglement of de begroting. Voor deze documenten is in het wetsvoorstel expliciet bepaald dat de goedkeuring van de raad van toezicht vereist is.

Voorts willen deze leden weten waarom de medezeggenschapsraden geen aanbevelingsrecht wordt verleend voor (de benoeming van) leden van de raad van toezicht. Het profiel zou eveneens in overleg met de medezeggenschapsraad kunnen worden vastgesteld. Waarom is niet overeenkomstig boek 2 BW gekozen voor deze constructie?

Het onderhavige wetsvoorstel kent aan de medezeggenschapsraad geen aanbevelingsrecht toe met betrekking tot leden van de raad van toezicht. Met het oog op maximale onafhankelijkheid is ervoor gekozen om de benoemingsvrijheid bij de raad van toezicht zo groot mogelijk te maken en geen wettelijke rechten toe te kennen aan de verschillende stakeholders. Het wetsvoorstel laat het aan de instellingen over om te bepalen hoe een zo deskundig mogelijke raad van toezicht kan worden benoemd. In de governancecode van de MBO Raad is overigens wel bepaald dat belangrijke stakeholders worden betrokken bij de benoeming van leden van de raad van toezicht. De medezeggenschapsraad heeft op basis van de Wet medezeggenschap onderwijs 1992 eigen mogelijkheden om de belangen van personeel en deelnemers te behartigen.

In het onderhavige wetsvoorstel is wel een verplichting opgenomen om leden van de raden van toezicht uitsluitend te benoemen op basis van vooraf bekend gemaakte profielen. Dit maakt het voor stakeholders mogelijk om controle op die benoemingen uit te oefenen en eventueel ook om personen aan te bevelen.

De leden van de VVD-fractie merken op dat het college van bestuur het aanspreekpunt voor de minister is en dat de raad van toezicht een belangrijk deel van de controle op zich neemt. In dat verband willen zij weten hoe relevante informatie van de raad van toezicht bij de minister komt, welke bevoegdheden de raad heeft met betrekking tot correctie van het college van bestuur en of er overlap bestaat tussen deze bevoegdheden en de bevoegdheden van de minister.

Zoals reeds eerder werd opgemerkt, is er in het onderhavige wetsvoorstel vanaf gezien om een rechtstreekse relatie te leggen tussen de raad van toezicht en de minister. De raad van toezicht heeft dan ook geen informatieverplichting jegens de minister. Wel is het voor de minister en meer in het bijzonder de inspectie relevant om te weten of het interne toezicht goed georganiseerd is. Daarover kan het college van bestuur echter ook informatie verschaffen. De inspectie zal de mate waarin zij toezicht houdt op bepaalde aspecten relateren aan de kwaliteit van het interne toezicht (met andere woorden: de inspectie past proportioneel toezicht toe). Hierdoor is geen sprake van overlap tussen het interne en het externe toezicht. De belangrijkste bevoegdheden van de raad van toezicht met betrekking tot correctie van het college van bestuur zijn het onthouden van goedkeuring aan de begroting, de jaarrekening, het jaarverslag en het meerjarenplan en het schorsen en ontslaan van een of meer leden van het college van bestuur. Ook bij deze bevoegdheden bestaat geen overlap met de bevoegdheden van de minister.

Horizontale en verticale verantwoordingsrelaties

De leden van de CDA-fractie zijn van mening dat een mbo-instelling moet zijn verankerd in de regionale samenleving. Op welke wijze draagt het raad van toezicht / college van bestuurmodel hieraan bij, zo vragen deze leden. Zal het bestuur niet meer technocratisch

worden en zal er daardoor een grotere afstand ontstaan met de ouders, studenten en het regionale bedrijfsleven?

De regering deelt de zienswijze dat een mbo-instelling verankerd moet zijn in de regionale samenleving. Zij meent niet dat het raad van toezichtmodel op zichzelf iets toe- of afdoet aan dit streven. Het voorliggende wetsvoorstel past echter, zoals hierboven al aangestipt, heel goed bij de ontwikkelingen in de richting van meer horizontale verantwoording (denk bijvoorbeeld aan de bepalingen voor de relatie met externe belanghebbenden in de Governance Code BVE).

De leden van de VVD-fractie delen de opvatting van de regering dat de omgeving van de instelling reële invloed moet hebben op de strategie van het beleid van de instelling. Deze leden vragen welke maatregelen de overheid wil nemen om de benchmarking van gegevens te stimuleren.

In de bestuurlijke agenda die in november 2005 is vastgesteld door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, de MBO Raad en de AOC Raad, zijn afspraken gemaakt over het zichtbaar maken van prestaties via een benchmark. De sector is hier zelf aan zet. Het streven is in 2007 een eerste openbare benchmark te presenteren, die zich zal richten op rendement en tevredenheid van deelnemers. De benchmark zal vervolgens met andere aspecten van kwaliteit worden uitgebreid.

Vergelijking met regeling in WHOO

De leden van de CDA-fractie achten een bredere en diepgaandere bezinning gewenst op de interventiemogelijkheden van de minister. Eerder hebben zij ervoor gepleit om de rechter (ondernemingskamer) de mogelijkheid te bieden om bij wanbestuur een besluit te schorsen of een bestuur te ontslaan. Zij betwijfelen of het verantwoord is om nu reeds in de bve-sector ontwikkelingen in gang te zetten en niet te wachten op de bredere bezinning.

Het voorliggende wetsvoorstel voorziet in een dringende behoefte van de bve-instellingen om het raad van toezichtmodel ten volle te kunnen benutten. Er kan niet worden gewacht op de bredere bezinning over de interventiemogelijkheden van de minister, waarbij de hele WEB zou moeten worden betrokken. Juist om niet vooruit te lopen op die bezinning, is de aanwijzingsbevoegdheid voor de minister die wel is opgenomen in de WHOO, niet overgenomen in het onderhavige wetsvoorstel.

De mogelijkheid voor de ondernemingskamer om bij wanbeleid een besluit te schorsen of een bestuur te ontslaan is opgenomen in artikel 356 van boek 2 BW. Op grond van artikel 344, onderdeel b, van boek 2 BW is de afdeling waarin dit artikel is opgenomen van toepassing op de stichtingen en verenigingen met volledige rechtsbevoegdheid die een onderneming in stand houden waarvoor ingevolge de wet een ondernemingsraad moet worden ingesteld. In artikel 35 van de Wet medezeggenschap onderwijs 1992 wordt bepaald dat de Wet op de ondernemingsraden niet van toepassing is op scholen in de zin van eerstgenoemde wet (waaronder bve-instellingen). Zoals hiervoor al is opgemerkt, wordt een wijziging van de medezeggenschapsregeling in de bve-sector voorbereid. Daarbij zal het vraagpunt of beroep op de ondernemingskamer moet worden opengesteld, worden betrokken.

De leden van de VVD-fractie vragen wat de verschillen zijn tussen de algemene informatieplicht zoals die in de WHOO staat beschreven en de informatieplichten voor het bevoegd gezag.

De WHOO is het eerste wetsvoorstel waarin principes van goed bestuur over de volle breedte worden geïntroduceerd; dit betekent onder meer invoering van zorgplichten en aanpassing van het interventie-instrumentarium van de minister aan de nieuwe bestuurlijke verhoudingen. De informatieplicht voor de raad van toezicht en een aanwijzingsbevoegdheid van de minister jegens de raad van toezicht zijn interventie-instrumenten van de minister die passen in nieuwe bestuurlijke verhoudingen. In de sector van het hoger onderwijs zijn die nieuwe verhoudingen verder uitgewerkt dan in de bve-sector.

II. Artikelsgewijze toelichting

Artikel E

De leden van de CDA-fractie willen weten welke voorwaarden gelden voor het aanwijzen van de branchecode. Ook vragen zij of de regering kan aangeven waarom niet expliciet is aangegeven waarom hierbij de “pas toe of leg uit” regel geldt.

In het wetsvoorstel zijn geen voorwaarden opgenomen voor het aanwijzen van een branchecode. Het ligt echter voor de hand dat een code alleen zal worden aangewezen als hij voorziet in een goede regeling voor de verschillende elementen van goed bestuur (taken en werkwijze van het college van bestuur, onafhankelijk intern toezicht door een raad van toezicht en verantwoording aan belanghebbenden). Bepaald is dat het bevoegd gezag (dat is het college van bestuur) in het jaarverslag verantwoording aflegt over de omgang met een branchecode voor goed bestuur. Anders dan in artikel 7.16 van de WHOO is er niet voor gekozen om voor te schrijven dat verantwoording wordt afgelegd over afwijkingen van de branchecode, omdat de bepalingen van de governancecode van de MBO Raad, die waarschijnlijk zal worden aangewezen, verplichtend zijn voor alle leden van de MBO Raad, zodat daarvan niet mág worden afgeweken. In de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel wordt dan ook opgemerkt, dat in het jaarverslag als het goed is, kan worden volstaan met de mededeling dat de code wordt nageleefd.

De Staatssecretaris van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap,

(Bruno Bruins)